שם: _____ כיתה: _____ תאריך: _____

גמרא · כיתות ז'-ט' · מסכת ברכות, דף ב ע"א

"מאימתי?" המשנה הראשונה בש"ס, ולמה מתחילים בערב

קראו את המקורות וענו על השאלות. גרסת PDF מעוצבת להדפסה: דף עבודה (PDF).

1. **חלק א: השלימו את החסר**

השלימו את המילים החסרות מתוך מחסן המילים. שימו לב: מילה אחת מיותרת.

מחסן מילים: הָאַשְׁמוּרָה · אַקְרָא · עֶרֶב · הַמִּשְׁתֶּה · בִּתְרוּמָתָן · הַיּוֹם · עַמּוּד הַשַּׁחַר · חֲצוֹת · לְהַרְחִיק

המשנה: מֵאֵימָתַי קוֹרִין אֶת שְׁמַע בָּעֲרָבִין? מִשָּׁעָה שֶׁהַכֹּהֲנִים נִכְנָסִים לֶאֱכוֹל _____. עַד סוֹף _____ הָרִאשׁוֹנָה. דִּבְרֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: עַד _____. רַבָּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר עַד שֶׁיַּעֲלֶה _____.

מעשה בבני רבן גמליאל: מַעֲשֶׂה וּבָאוּ בָנָיו מִבֵּית _____, אָמְרוּ לוֹ: לֹא קָרִינוּ אֶת שְׁמַע, אָמַר לָהֶם: אִם לֹא עָלָה עַמּוּד הַשַּׁחַר חַיָּיבִין אַתֶּם לִקְרוֹת. וְלֹא זוֹ בִּלְבַד אָמְרוּ, אֶלָּא כָּל מַה שֶּׁאָמְרוּ חֲכָמִים "עַד חֲצוֹת", מִצְוָתָן עַד שֶׁיַּעֲלֶה עַמּוּד הַשַּׁחַר. ... אִם כֵּן, לָמָּה אָמְרוּ חֲכָמִים "עַד חֲצוֹת" — כְּדֵי _____ אָדָם מִן הָעֲבֵירָה:

הגמרא: גְּמָ' תַּנָּא הֵיכָא קָאֵי דְּקָתָנֵי "מֵאֵימָתַי"? וְתוּ: מַאי שְׁנָא דְּתָנֵי בְּעַרְבִית בְּרֵישָׁא? לִתְנֵי דְּשַׁחֲרִית בְּרֵישָׁא! תַּנָּא _____ קָאֵי, דִּכְתִיב: "בְּשָׁכְבְּךָ וּבְקוּמֶךָ". וְהָכִי קָתָנֵי: זְמַן קְרִיאַת שְׁמַע דִּשְׁכִיבָה אֵימַת? — מִשָּׁעָה שֶׁהַכֹּהֲנִים נִכְנָסִין לֶאֱכוֹל בִּתְרוּמָתָן. וְאִי בָּעֵית אֵימָא: יָלֵיף מִבְּרִיָּיתוֹ שֶׁל עוֹלָם, דִּכְתִיב: "וַיְהִי _____ וַיְהִי בֹּקֶר יוֹם אֶחָד".

2. **חלק ב: מי אמר מה?**

השלימו את הטבלה במילים שלכם:

מי אומר?	עד מתי קוראים קריאת שמע של ערבית?	מה הנימוק או הראיה?
רבי אליעזר		
חכמים		
רבן גמליאל		

3. **חלק ג: שאלות הבנה**

תרגמו לעברית את המילים מהגמרא:

בארמית	בעברית
תַּנְּא	
הֵיכָא קָאֵי	
וְתוּ	
מַאי שְׁנָא	
בְּרֵישָׁא	
אַקְּרָא	
וְאִי בָּעֵית אֵימָא	

1. מאיזו שעה מתחילים לקרוא קריאת שמע של ערבית, לפי המשנה? מי הם הכהנים שהמשנה מדברת עליהם?

2. מה קרה לבני רבן גמליאל, ומה הוא אמר להם?

3. למה אמרו חכמים "עד חצות", אם הזמן האמיתי הוא עד עלות השחר?

4. מה פירוש "תנא היכא קאי"? ומה התשובה של הגמרא?

5. כתבו את שתי התשובות של הגמרא לשאלה למה המשנה פותחת בערבית ולא בשחרית.

4. **חלק ד: חשבו על זה**

חכמים קבעו "עד חצות" כדי "להרחיק אדם מן העבירה": גבול מוקדם, כדי שלא נפספס את הגבול האמיתי. תנו דוגמה מהחיים שלכם (בבית, בבית הספר או עם חברים) לגבול מוקדם כזה. האם הוא עוזר לכם? נמקו.

5. **בונוס: ציירו**

ציירו ציר זמן של הלילה, משקיעת החמה ועד עלות השחר. סמנו עליו: צאת הכוכבים, סוף האשמורה הראשונה, חצות ועלות השחר. כתבו ליד כל נקודה מי אומר שעד אז אפשר לקרוא קריאת שמע.